



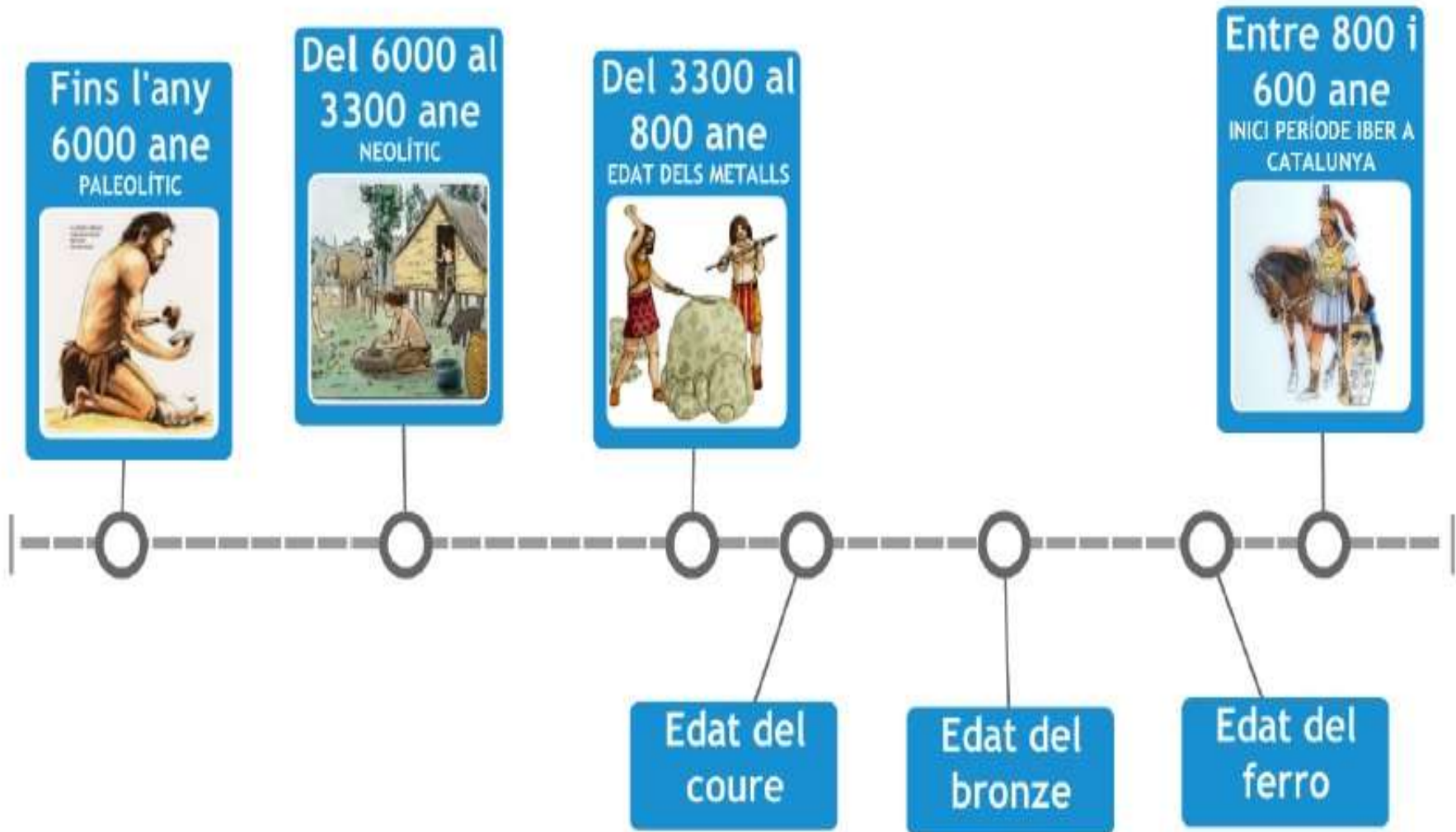
# FEM D'ARQUEÒLEGS AL MUSEU DE LLEIDA

Línia de temps des de l'època dels ibers fins a la caiguda  
de l'Imperi romà d'Occident

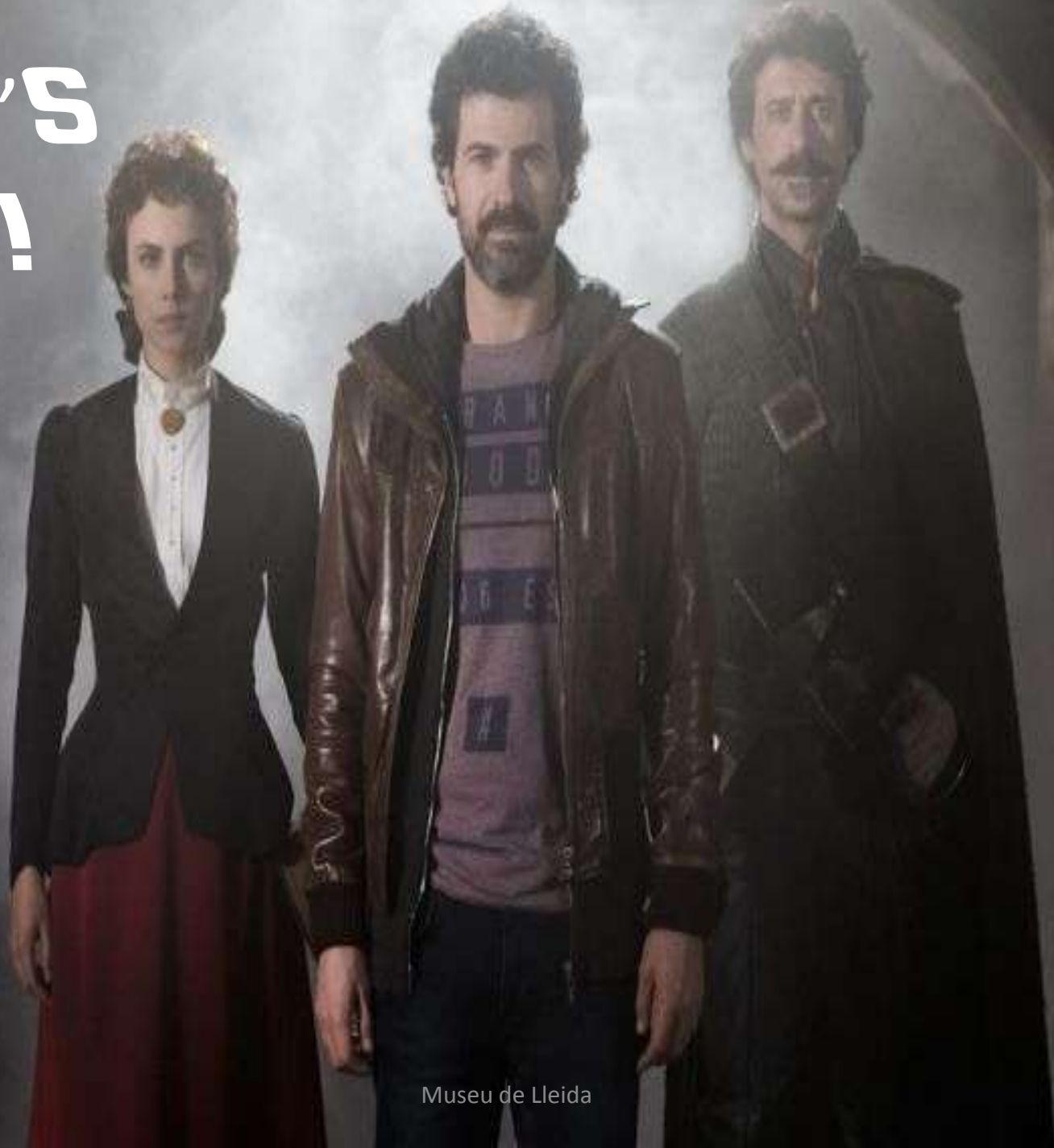
Museu de Lleida



# Preparats per viatjar en el temps?



**LET'S  
GO!**



Museu de Lleida



# ANY 1000 ANE

Diverses tribus del centre d'Europa van anar arribant a la Península Ibèrica a través dels Pirineus.







RENDIU-VOS  
AL PROGRÉS,  
QUE NO TENIU  
RÉS A PELAR!

LA DOMINACIÓ D'AQUEST POBLE INDO-EURO-  
PEU, ENVERS ELS POBLADORS AUTÒCTONS D'UN  
ALTRE ORIGEN ÈTNIC VA ÉSSER RÀPIDA, JA QUE  
AQUESTS ESTAVEN ENCARA EN L'ANTIGA POBLA-  
CIÓ NEOLÍTICA, O BÉ DEL BRONZE MIG.

KRAK!

ANY 1000 ANE

Ràpidament, els nouvinguts van imposar el seu  
mode de vida als habitants autòctons.



La fortalesa ibera dels Vilars d'Arbeca és una construcció extraordinària a Catalunya.

Es va començar a construir durant la primera edat del ferro i va ser abandonada de sobte al voltant del 300 a.n.e.

Éra una fortalesa inconquerible que constava de diversos elements, com una muralla amb catorze torres o el camp frisó, que posteriorment va ser substituït per un fossat.

A la fortalesa hi vivien ilergets, que és el nom que rebien els ibers situats en la zona que actualment ocupa Lleida.

775 A 300 ANE







Aquests llergets potser en tramaven alguna de grossa...

Vols saber quina?

L'equip del programa Sota Terra de TV3 t'ho explica:

<http://www.ccma.cat/tv3/alacarta/sota-terra/els-vilars-darbeca/video/3057970/>

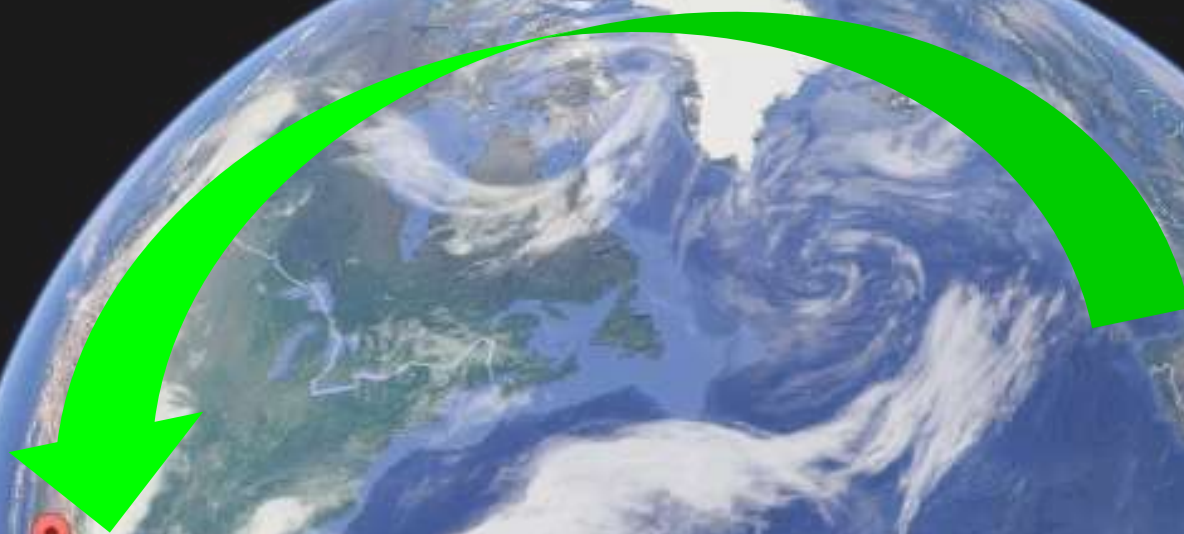


Recentment, els investigadors han trobat aquestes restes de peixos de mar al pou-cisterna de la fortalesa dels Vilars d'Arbeca. Com creieu que hi van arribar, si la fortalesa està a 90km de la costa? Plantegeu les vostres hipòtesis!

Museu de Lleida

Saps què?  
Al Museu de Lleida pots veure una maqueta de grans dimensions que mostra com era la fortalesa dels Vilars d'Arbeca en el seu moment de màxim esplendor





● Lleida

● Mèxic

**...MENTRESTANT,  
A UNS 9.500KM D'ILTIRTA...**

# La Civilització Maia



Els primers grups maies començaven a desenvolupar-se a Amèrica central, època que es coneix com a període preclàssic maia.

Amb el pas dels segles, aquesta cultura va fer grans descobriments en matemàtiques, astronomia, arquitectura i art. Eren agricultors, comerciants i adoraven els déus de la natura.

A diferència del que succeiria més tard a Europa, els maies mai van ser un imperi governat per una gran ciutat capital.



# Sou capaços de respondre aquesta pregunta?

Els ibers i els maies mai van arribar a conèixer-se, ja que els separava un oceà.

No va ser fins al cap de més de 2000 anys que algú es va atrevir a creuar aquest oceà.

Qui va ser?

- a. Charles Darwin
- b. El Capità Amèrica
- c. Cristòfol Colom
- d. Marie Curie





**264 A 146 ANE: LES GUERRES PÚNIQUES**

# **CARTAGO VS ROMA**





# **264 A 241 ANE: PRIMERA GUERRA PÚNICA**

**En acabar la 1a GP, els romans i els cartaginesos van signar un tractat on acordaven que el nord de la península ibèrica seria territori romà, mentre que el sud pertanyeria als cartaginesos.**

**Això va fer que el poble ilerget quedés enmig dels dos bàndols enfrontats en guerra .**

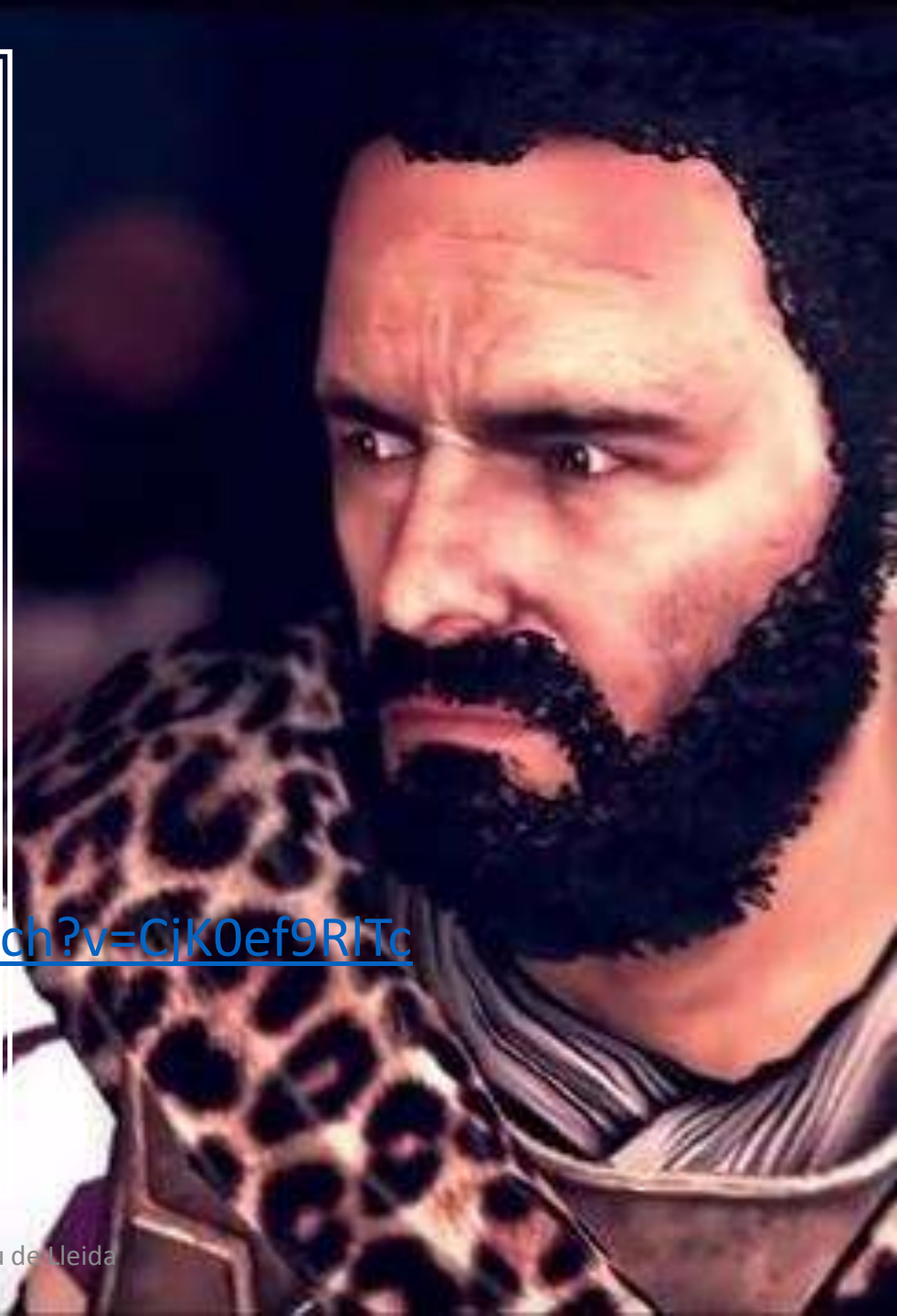


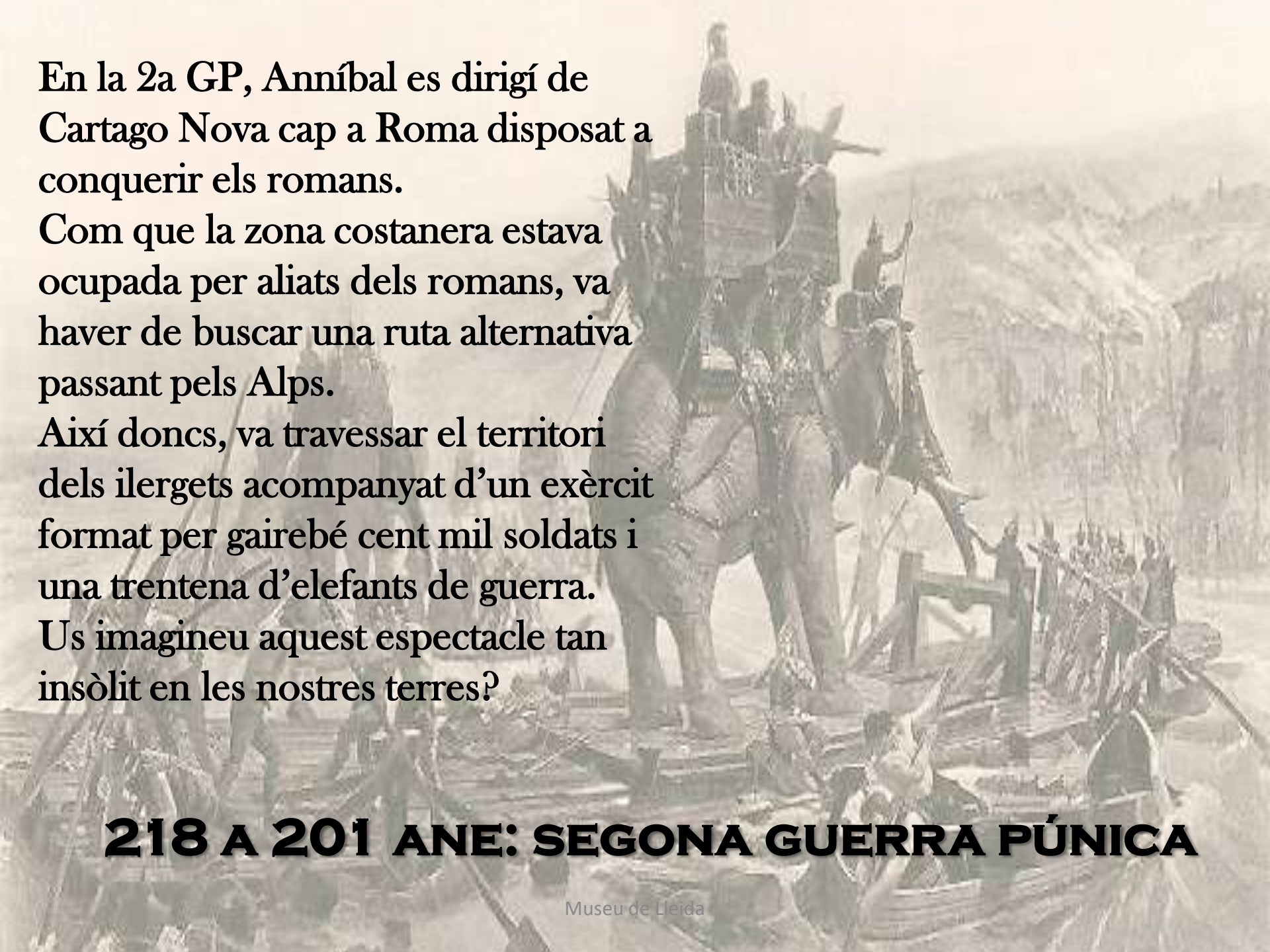
**Quin creieu que era el nom d'aquest tractat?  
(pst! la resposta és al mapa...)**



Asdrúbal Barca, cap  
dels cartaginesos  
durant la 1a GP, va  
fer jurar al seu fill  
Anníbal que lluitaria  
contra els romans  
per a sempre.

<https://www.youtube.com/watch?v=CjK0ef9RITc>



A historical illustration depicting Hannibal's army crossing a mountain pass. In the foreground, a large elephant is being led up a steep, rocky incline by several men. Other soldiers and animals are visible in the background, struggling to navigate the difficult terrain. The scene is set in a mountainous region with steep cliffs and a narrow path.

En la 2a GP, Anníbal es dirigí de  
Cartago Nova cap a Roma disposat a  
conquerir els romans.

Com que la zona costanera estava  
ocupada per aliats dels romans, va  
haver de buscar una ruta alternativa  
passant pels Alps.

Així doncs, va travessar el territori  
dels ilergets acompanyat d'un exèrcit  
format per gairebé cent mil soldats i  
una trentena d'elefants de guerra.

Us imagineu aquest espectacle tan  
insòlit en les nostres terres?


**218 A 201 ANE: SEGONA GUERRA PÚNICA**



# Ruta d'Anníbal cap a Roma







A world map showing a flight route from Lleida, Spain, to Xian, Shaanxi, China. The route is marked with a blue line and a callout box indicating a flight time of 22 hours and 35 minutes. The map includes labels for various countries and regions across Europe, Africa, and Asia.

✈ 22 h 35 min

**MENTRESTANT,  
A L'ANTIGA CAPITAL DE LA XINA...**



El primer emperador xinès, Qin Shi Huangdi, ordenava construir al seu mausoleu un exèrcit de 8.000 guerrers fets de terracota a mida real. Qin tenia la creença que aquests guerrers el protegirien quan fos mort. L'exèrcit de terracota està format per guerrers, cavalls i servents. Originalment eren de colors molt vius i brillants (és a dir, policromats), però amb el contacte amb l'oxigen s'han rovellat. A més, cada figura té un rostre diferent, per la qual cosa no n'hi ha dos d'iguals.







L'exèrcit de guerrers de terracota  
va ser trobat l'any 1974 per  
casualitat.  
Mireu com va ser aquesta  
descoberta:

[https://www.youtube.com/watch?v=So7nl\\_GEpxM](https://www.youtube.com/watch?v=So7nl_GEpxM)





Voleu  
conèixer la  
distància  
entre dos  
punts  
qualsevol de  
la Terra?

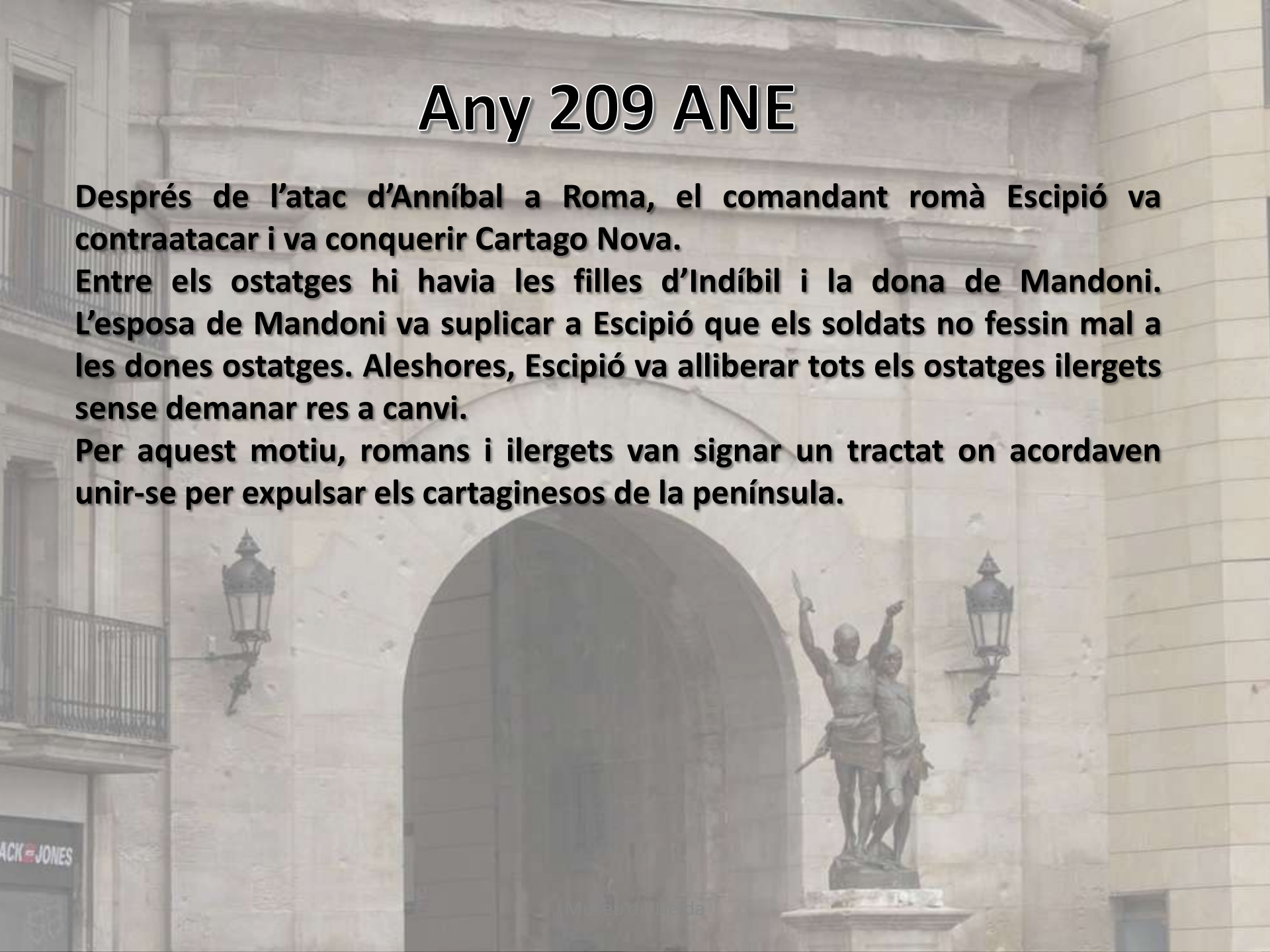
<http://es.distance.to/>

# Any 209 ANE

**Després de l'atac d'Anníbal a Roma, el comandant romà Escipió va contraatacar i va conquerir Cartago Nova.**

**Entre els ostatges hi havia les filles d'Indíbil i la dona de Mandoni. L'esposa de Mandoni va suplicar a Escipió que els soldats no fessin mal a les dones ostatges. Aleshores, Escipió va alliberar tots els ostatges ilergets sense demanar res a canvi.**

**Per aquest motiu, romans i ilergets van signar un tractat on acordaven unir-se per expulsar els cartaginesos de la península.**





The background of the slide is a collage. At the top, the word 'SALVAGE' is written in large, bold, stylized letters. The letters are blue, red, and yellow with black outlines and patterns like polka dots and stripes. Below the text, there are several slices of orange, showing the fruit's segments and rind. The overall style is reminiscent of a comic book cover or a pop art illustration.

**EXCLUSIVA DELUXE!**

**Els dos homes de l'estàtua d'Indíbil i Mandoni  
a Lleida no són qui representen!**

**Seríeu capaços d'investigar quina és la  
verdadera identitat de l'estàtua?**



## Any 205 ane

Amb Indíbil i Mandoni al capdavant, els ilergets i altres pobles ibers van aprofitar que Escipió havia tornat a Roma i es van revoltar contra els romans. En la batalla, Indíbil va ser ferit de mort per una llança i el bàndol antiromà va ser derrotat. Seguidament, Escipió va reclamar que Mandoni s'entregués i van ser els mateixos ibers qui el van lliurar als enemics, que el van executar com a càstig exemplar.



# ANY 49 ANE

EL 30 DE JULIOL D'AQUEST ANY, ILERDA VA SER L'ESCENARI D'UNA DE LES BATALLES MÉS IMPORTANTS DE LA GUERRA CIVIL ENTRE ROMANS.

EL CLIMA A ILERDA ERA EXTREMADAMENT CRUEL I ELS COMBATS VAN SER MOLT VIOLENTS.

PER AIXÒ, ARRAN DE LA BATALLA D'ILERDA, QUAN ES VOLIA DESITJAR A ALGÚ UNA CIRCUMSTÀNCIA TERRIBLE, SE LI DEIA: "ILERDAM VIDEAS".

COM TRADUIRÍEU AQUESTA EXPRESSIÓ A LA NOSTRA LLENGUA?



TANT DE BO  
VEGIS LLEIDA!

...MENTRESTANT...



...A LA QUE FOU LA TERRA DELS FARAONS...





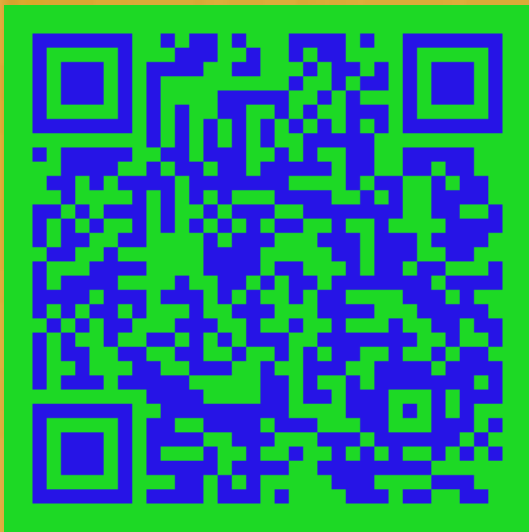
Estàtua de Cleòpatra VII.  
Museu de l'Hermitage. Sant Petersburg, Rússia.

Cleòpatra VII regnava a Egipte, un territori amb gran riquesa que Roma desitjava incorporar al seu imperi.

Els texts antics descriuen Cleòpatra com una dona d'extrema ambició, bellesa i intel·ligència.

Va estar relacionada amb Juli Cèsar i amb Marc Antoni, líders de l'Imperi romà. Després de la mort de Marc Antoni, Cleòpatra es va suïcidar per evitar que Octavi la convertís en la seva esclava.

*Saps què?  
El lloc on Cleòpatra va  
ser enterrada continua  
sent un misteri a dia  
d'avui. S'han realitzat  
diverses excavacions per  
trobar la seva tomba,  
però cap d'elles ha donat  
resultat.*





# Sou capaços de respondre aquesta pregunta?

A quina cultura va pertànyer Cleòpatra?

- a. Cultura egípcia dels faraons
- b. Cultura dels ibers
- c. Cultura grega de Ptolomeu



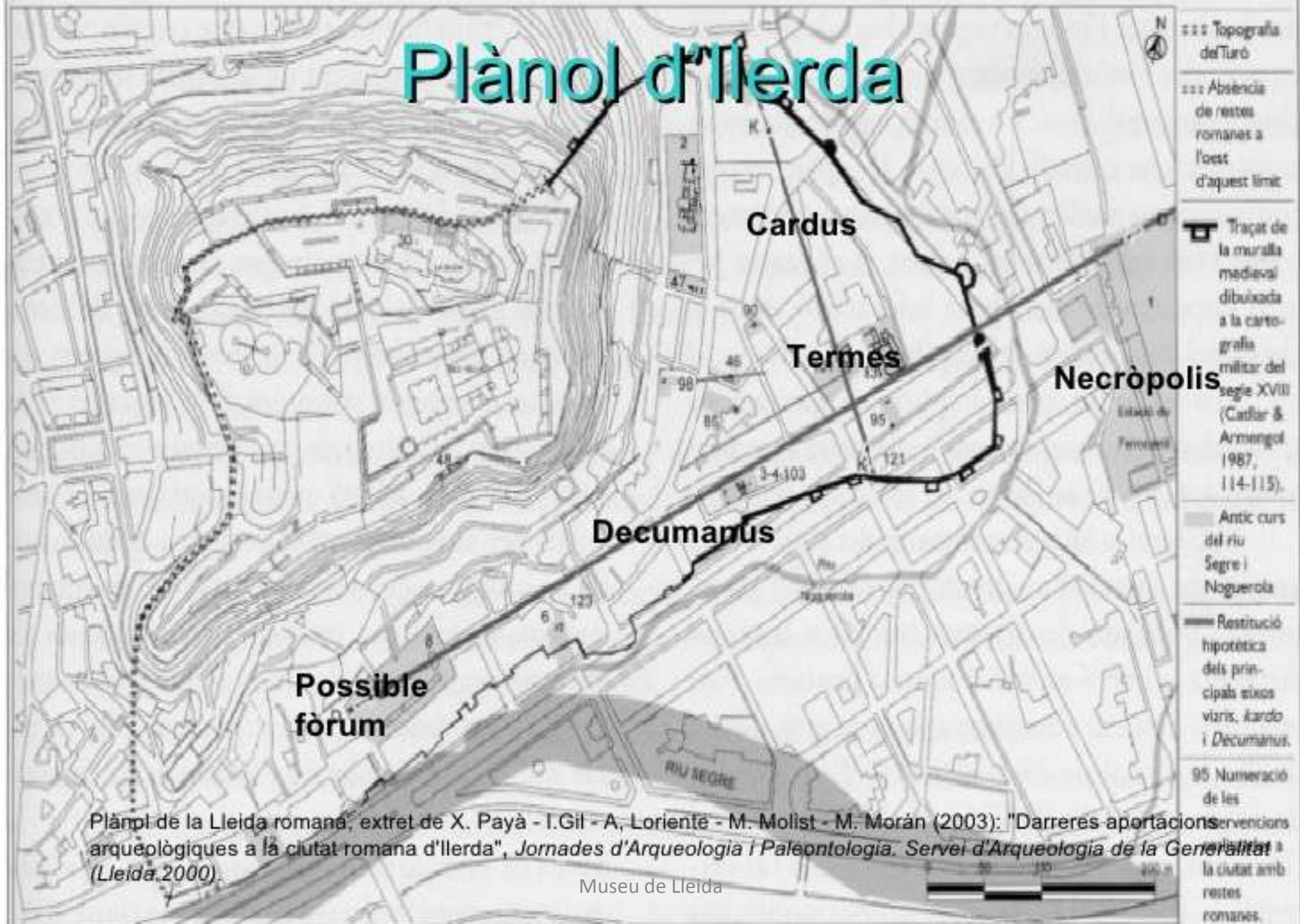
# SEGLE I

AMB L'EMPERADOR AUGUST, ILERDA VA OBTENIR EL TÍTOL DE MUNICIPIUM I ES VA REESTRUCTURAR.

LA CIUTAT VA SER EMMURALLADA I A L'EXTREM EST S'HI TROBAVA LA CRUÏLLA ENTRE EL CARDUS I EL DECUMANUS, ON S'HI SITUAVEN UNES GRANS TERMES PÚBLIQUES; MENTRE QUE A L'EXTREM OPOSAT S'HI TROBAVA EL FÒRUM.



# Plànol d'Ierda



Plaça de la Lleida romana, extret de X. Payà - I. Gil - A. Lorient - M. Molist - M. Morán (2003): "Darreres aportacions arqueològiques a la ciutat romana d'Ilerda", *Jornades d'Arqueologia i Paleontologia. Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya* (Lleida, 2000).

Museu de Lleida

# SEGLES IV A V



LA VIL·LA ROMANA DEL ROMERAL D'ALBESA ÉS UNA CONSTRUCCIÓ EXCEPCIONAL.

OCUPAVA UNS 3.000M<sup>2</sup> I DISPOSAVA DE GRANS SALES LUXOSAMENT DECORADES PER MARBRES, MOSAICS, ESTUCS I PINTURES MURALS QUE FEIEN EVIDENT EL PRESTIGI SOCIAL I EL PODER ECONÒMIC DEL SEU PROPIETARI.





**Aquest mosaic (que actualment està exposat al Museu de Lleida) es va trobar a la vil·la romana del Romeral.**

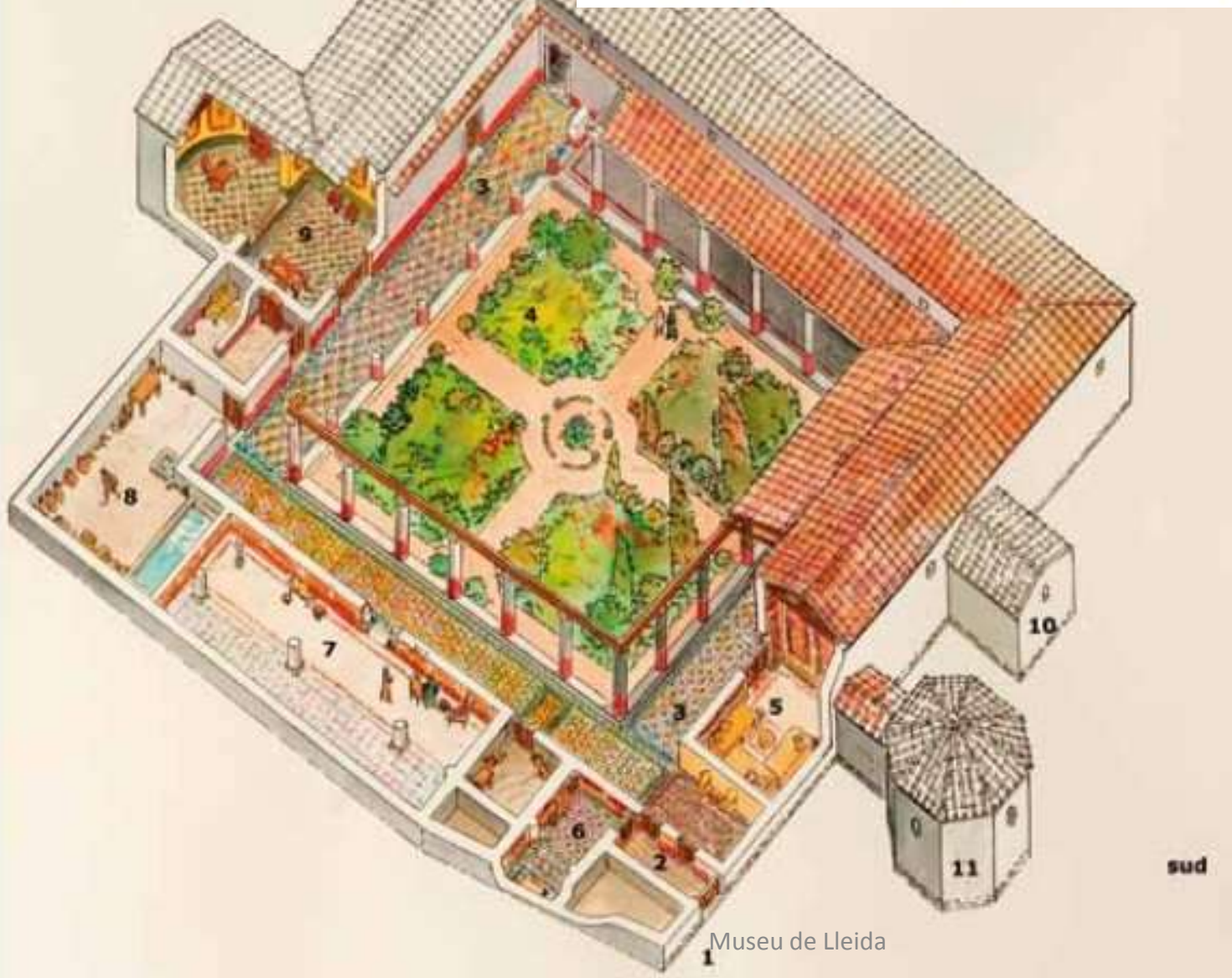
**Si observeu la reconstrucció de la vil·la que trobareu a continuació, potser esbrineu en quina part de la vil·la estava el mosaic...**

**Demostreu les vostres dots com a investigador/es!**

nord-  
oest

1. Corredor d'accés a la vil·la
2. Vestíbul
3. Galeries del peristil pavimentades amb mosaics
4. Pati del peristil
5. Menjador d'hivern (triclinium)

6. Dormitoris (cubiculum)
7. Espai sense funció determinada
8. Cisterna i cuina
9. Despatx i sala de recepció (oecus)
10. Piscina d'aigua freda dels balnea
11. Sala privada



sud

Museu de Lleida



L'any 2005, els arqueòlegs que treballaven a la vil·la del Romeral van trobar-hi un objecte excepcional: un cap de medusa d'uns 1.800 anys d'antiguitat!

Sabeu qui era Medusa?








# ANY 476



DIVERSOS POBLES GERMÀNICS VAN ENTRAR DINS ELS TERRITORIS DE L'IMPERI ROMÀ D'OCCIDENT, APROFITANT QUE ESTAVA IMMERS EN UNA PROFUNDA CRISI. L'EMPERADOR RÒMUL AUGUST FOU DERROTAT I AIXÒ VA SIGNIFICAR LA DESAPARICIÓ DEFINITIVA D'AQUEST IMPERI.

Ep! El viatge no  
ha acabat!  
Us desafiem a fer  
***D'ARQUEÒLEGS***  
***AL MUSEU DE LLEIDA...***  
Accepteu el repte?





**Animeu-vos a fer d'investigadors i descobrir en l'arqueologia noves maneres d'entendre el món. Aquí us deixem un parell d'exemples fets per estudiants com vosaltres:**

**- Un pont entre dos mons:**

**<http://semledumuseudelleida.wix.com/interface-un-pont>**

**- IN ITINERE. Ruta virtual per la Ilerda Romana:**

**<http://ilerda-romana.blogspot.com.es/>**